

Програмний підхід до інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції

Кириченко Оксана Сергіївна

*доктор економічних наук,
доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: oksanaKS@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5244-8323*

Демидов Сергій Іванович

*аспірант,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: DemydovSV@krok.edu.ua*

Сучасний підходом до забезпечення сталого постійного розвитку підприємств є комплексний підхід до роботи всього підприємства, а не окремих підсистем, базуючись на кон'юнктурі оточуючого ринкового середовища та фінансово-інвестиційних та виробничих можливостях самого підприємства. Такою основою може бути програма розвитку, що складається з переліку інноваційних проектів поєднаних єдиною стратегією, цінностями, місією та метою, сформована на засадах проектного та програмного підходів.

Об'єктом дослідження є процес застосування програмного підходу до інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції.

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти застосування програмного підходу до інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції.

Метою дослідження є аналіз застосування програмного підходу до інноваційного розвитку підприємств в умовах євроінтеграції.

За визначенням провідних науковців «Програма-це діяльність, в якій органічно об'єднані група проектів для досягнення місії програми. Зараз програмою називають складну групу проектів життєві цикли яких вписані в життєвий цикл програми. З позицій Р2М управління програмою визначається як це додаткові дії, метою яких є створення цінностей [1].

Так, наковці зазначають, що існує певний набір функцій операційної діяльності, що повинен оновлюватися для створення чи вдосконалення нових систем з новою метою кожні декілька років через постійні зміни в вимогах до операційної діяльності [2].

Науковою, методологічною основою, що дає можливість застосування програмного та проектного наукових підходів та розробки прикладних методик впровадження, моделювання проектів розвитку підприємств, є моделі та методи планування проектів та програм, матричні технології проактивного управління [3] збалансована матрична технологія та дослідження технологічної зрілості підприємств [4]. Відповідно до їх концептуальної сутності проактивне управління є управлінням на основі передбачення розвитку організацій, що базується на системних організаційних підходах [6]. Збалансована матрична технологія є технологією управління проектами та програмами організаційного розвитку, яка здійснюється в управлінських організаційних структурах та забезпечує одночасне досягнення мети портфелів проектів (програм) та мети організації [3].

За економічною теорією, в основі процесів виробництва є попит з одного боку та бажання примножити отримані цінності чи капітал з іншого боку. Таким чином,

починаючи з натурального господарства та процесів обміну та закінчуючи сучасним виробництвом, рушійними силами що рухали економічний розвиток суспільства були і є попит та пропозиція. Результатом втілення будь якого проекту чи програми є створення не тільки додаткової вартості, але й додаткової цінності на яку очікує ринок (оточення, зовнішнє середовище проекту) що являє собою попит на продукт, чи результат реалізації проекту. Тому розглядаючи перспективи розвитку підприємств можна визначити, що як результат проекту діє на оточуюче середовище, так і середовище в свою чергу формує доцільність випуску продукту чи реалізації проекту, за певний час, певну вартість та з певною якістю та цінністю.

Кожне підприємство знаходиться на певному етапі свого життєвого циклу, при цьому товари що випускає підприємство знаходяться на етапах власних життєвих циклів, що мають різну довжину в часі та фази.

Суть програмного розвитку підприємств посягає у доцільності планування та управління циклічністю економічного розвитку та здійснення інноваційної діяльності, що полягає у можливості розробити та втілити на підприємствах які випускають продукцію 3-х, 5-ти річних програм планового розвитку сформованих з групи окремих проектів абсолютно послідовних та взаємопов'язаних в умовах економіки виробничого підприємства, взявши за основу абсолютно визначені економічні закономірності виробничого характеру.

Економічна циклічність полягає у послідовності та повторюваності, вирішення завдань розвитку підприємств, що виникають в процесі його виробничо-комерційної діяльності [6]. Цикл виробництва та відтворення на підприємстві, при впровадженні на підприємстві програм економічного розвитку, включає перелік проектів, послідовне впровадження яких забезпечить сталий, системний розвиток.

Програмний підхід передбачає застосування комплексу взаємопов'язаних проектів і відповідно застосування проектного підходу, що разом формують комплекс взаємопов'язаних системних дій [6]. Одним із перших завдань, в межах застосування проектного підходу є дослідження стану та розвитку ринку з подальшою розробкою стратегії росту. Таке дослідження являє собою глибинне дослідження ринку на якому планує працювати дане підприємство, а також аналіз існуючих та розробка та підготовка до прийняття стратегій розвитку підприємства, що будуть формувати подальшу політику та поведінку підприємства на ринку, під час та після виконання програми [7]. Результатом реалізації цього завдання є план стратегічного розвитку підприємства з урахуванням проведених досліджень, сегментація ринку, позиціонування товару, визначення попиту на найближчий програмний період, об'єми очікуваного попиту та об'єму потенційного ринку.

Наступним важливим завданням є технологічна розробка нового товару, чи вдосконалення існуючих видів продукції що випускає підприємство відповідно до проведених досліджень та існуючому та прогнозованому попиту споживачів. Результатом вирішення цього завдання є розроблені опротестовані товари готові до запуску в серійне виробництво.

Наступним завданням для впровадження проектного розвитку є підготовка виробництва та розробка карти виробничого процесу, відповідно до визначених товарів, та їх процентному відношенні до потужностей виробництва визначених проведеним дослідженням та попитом споживачів, проведені підготовки основних

фондів, приміщень, складів, обладнання, проведення необхідних закупівель по проекту. Результатом реалізації цього завдання є підготовка до початку виробництва продукції.

В межах впровадження програмно-проектного підходу функціонування та розвитку підприємства розглядаються як програма яка включає комплекс інноваційно-інвестиційних проектів розробки та впровадження нових інноваційних проектів, проектів модернізації виробництва, проектів впровадження інформаційних інтегрованих систем, впровадження систем управління якістю та інших проектів. Кожний проект в межах програми дає можливість акумулювати та спрямувати фінансові, матеріальні, кадрові та інші ресурси забезпечити надання та спрямування інвестиційних ресурсів. Таким чином, програмно-проектний підхід та програмно-цільовий підхід є провідними підходами в управлінні та забезпеченні розвитку підприємств.

На етапах переходу до програмного розвитку підприємство має пройти ряд послідовних кроків включаючи відпрацювання та підписання ряду необхідних рішень, та узгоджень:

- визначення мети діяльності підприємства;
- здійснення аналізу стану підприємства та етапу його життєвого циклу на сьогоднішній день;
- визначення наявних ресурсів та інвестиційних можливостей; визначення послідовності етапів в досягненні мети за визначний період часу;
- прийняття рішення про розробку програми розвитку підприємства;
- формування команди по розробці та впровадженню програми;
- розробка програми розвитку; впровадження програми розвитку.

Таке бачення програми розвитку відповідає визначенню збалансованості оскільки сама програма і створюється для досягнення мети підприємства прийнятої за основу розвитку на певний час.

Проактивність запропонованого бачення програмного розвитку на основі економічних циклів полягає в плановості та визначеності прийнятих дій та заходів по розвитку підприємства не тільки з точки зору програми чи проектів що входять до її складу. В певному розумінні, в моделі економічних циклів програма як така, повною мірою інтегрована з виробничою діяльністю підприємства, тому повністю реагує на будь які зміни в середовищах, та в той же час дозволяє на основі отриманих даних абсолютно чітко прогнозувати та планувати наступну діяльність з урахуванням своєчасно внесених змін. Системний характер економічних циклів програм розвитку полягає в тому, що підприємство самостійно, послідовно може інвестувати ресурси в програми та проекти розвитку підприємства, на наступних за першим рівнях економічного циклу.

Список використаних джерел

1. Р2М. Керівництво з управління інноваційними проектами і програмами організації. К.: Новий друк, 2010. 160 с.
- Бушувєва Н. С. Модели и методы проактивного управления программами организационного развития: монографія. К.: Наук. Світ, 2007. 199 с.
2. Бушувєв С. Д. Морозов В.В. Динамічне лідерство в управлінні проектами: монографія. К.: Ділова Україна, 2000. 312 с.

3. Бушуєв С. Д. *Руководство по управлению инновационными проектами и программами*. К.: Науковий світ, 2009. 173 с
4. Гонорська А. В. Використання проектно-програмного менеджменту у міжнародному бізнесі. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. №4, 2012, 28-32 С.
5. Ентоні Е. Боардмен. *Аналіз вигід і витрат. Концепції і практика*. К.: АртЕк, 2003. 568 с.
6. Алькема В. Г., Літвін Н. М., Кириченко О. С. *Економічна безпека інноваційного підприємства*. Київ.; ВНЗ Університет економіки та права КРОК. 2015. 320 с.
7. Бушуєв С. Д. *Креативные технологии управления проектами и программами: Монография*. К.: Саммит-Книга, 2010. 768 с.